

Preek Breukelen
zondag 10 juni 2018, 2^e na Trinitatis
Rechters 12:1-6, 2 Korintiërs 4:13-18, Marcus 3:20-35

'Ik bleef vertrouwen, daardoor kon ik spreken'

Gemeente van Jezus Christus,

Ongetwijfeld hebt u al wel het een en ander gehoord over de reis die wij onlangs met 35 mensen hebben gemaakt naar Engeland. Zo niet, dan noem ik even kort enkele punten. Tijdens de koffie zal er onvermijdelijk nog wel meer met u gedeeld worden. De reis kende een goed gevuld programma, misschien wel overvol, maar ik denk niet dat we ook maar een moment hadden willen missen. We hebben genoten van elkaar als groep, maar ook van de ontmoetingen, zoals die met 'onze' Marten Krijgsman die in Oxford studeert en ons een college over zijn onderzoek heeft gegeven. En de ontmoetingen met de mensen in de colleges en kerken waren ook bijzonder. We waren onder de indruk van de prachtige steden en gebouwen en de bijzondere kerkdiensten. We hebben twee Evensongs meegemaakt, avondgebeden met muziek gezongen door prachtige koren zoals het Britse eiland er vele kent. Een Evensong in Oxford en een Evensong in de kathedraal van Canterbury. En als je bedenkt dat de kathedraal van Canterbury het centrum is van de Anglicaanse Kerk, een wereldkerk, dan doet het je toch wel wat wanneer in het welkomstwoord, in aanwezigheid van clerus van overal ter wereld, ook onze kleine Pauluskerk genoemd wordt en wij welkom worden geheten.

Afgelopen zondag hebben we de dienst meegemaakt in de nieuwe kathedraal van Coventry, waarmee wij verbonden zijn in ons wekelijkse gebed op vrijdag voor vrede en verzoening. In die prachtige kerk, gevuld met symboliek, waar ook het voorbeeld hangt van het kruis dat hier in de kerk hangt, mocht Mariëtte de Jong een lezing doen. En dat was echt heel bijzonder. Met andere woorden: we hebben er alles aan gedaan om Engeland te laten weten dat de Pauluskerk bestaat. En we hebben zo ongeveer ook heel Engeland uitgenodigd om een keer bij ons op bezoek te komen.

Het was echt een goede reis, maar toch heb ik het niet zo op reizen met zo'n grote groep in één bus. Niet dat ik de mensen onaardig vind of dat ik ze niet zou willen zien. Maar ik zou liever apart reizen. In zo'n bus krijg je geen rust. Iedereen babbelt om het babbelen. Overal in de bus wordt er om de domste grappen gelachen. En dat moet je als herder van de kudde dan maar doorstaan. Dus laat niemand straks vragen: hoe was je vakantie? Het was geen vakantie. Het was werken, hard werken. Daar moet echt een oplossing voor komen. U weet dat ik nog vele reizen moet maken. Ik heb geen andere keuze. En daarom dacht ik aan een derde collecte, als de kerkenraad daarmee akkoord gaat. Ik heb namelijk op internet een prachtig privévliegtuig gezien, een Gulfstream G450 (plaatjes). Ik laat de plaatjes even langsgaan. Met dit vliegtuig zou ik echt veel beter uit de voeten kunnen. Dus ik hoop dat u flink doneert. En let wel, ik ben best bescheiden: het is een tweedehandsje. De prijs is op aanvraag. Maar ik weet zeker dat deze kist echt geen 54 miljoen dollar kost, zoals die de Amerikaanse tv-dominee graag wil hebben. Ik ga voor gewoon Nederlandse proporties. Zolang er maar een bar in zit en wifi-aansluiting.

- Mocht u zich ondertussen afvragen waar dit allemaal naar toe gaat... heb geduld. Er zit echt wel enige samenhang in mijn verhaal.-

Het zou best kunnen dat het deze tv-dominee lukt om die miljoenen bij elkaar te brengen. Hij weet tenminste zeker dat als Jezus, als Hij nu op aarde zou leven, ook niet meer op een ezel zou rijden. Er is in Amerika nogal een opleving van het zogenaamde *prosperity gospel*, het evangelie van de voorspoed. Het wordt ook wel *health and wealth gospel* genoemd, het evangelie van gezondheid en rijkdom. Het idee is simpel. De Bijbel is een contract tussen God en mensen. Als de mens gelooft, zal het de mens goed gaan. Wie bijvoorbeeld goed doneert, mag er op rekenen dat God hem of haar rijkelijk zal belonen met geld en gezondheid. Helaas blijkt de aantrekking van deze ideeën vooral ten koste te gaan van mensen die al niet veel geld hebben, geen toekomst zien en daarom maar hun laatste geld overmaken in de hoop dat God hen daadwerkelijk zal belonen met rijkdom. Het andere dreigende is het oordeel dat geveld lijkt te worden over mensen die ziek zijn of in armoede leven. Dat zullen dan wel mensen zijn die hun vertrouwen niet in God stellen. Dat zullen mensen zijn waar God niet meer naar omkijkt. Ik hoop niet dat ik u uitgebreid hoeft uit te leggen waarom alles, maar dan ook alles van deze ideeën lijnrecht staan op de boodschap van liefde en bevrijding die Jezus bracht. En Jezus reed niet op een ezel omdat Hij geen ander vervoermiddel had, maar Hij koos bewust. Bewust koos Hij de nederigheid die past bij het ware koningschap.

Ik bleef vertrouwen, daardoor kon ik spreken.

Het geloof is een reis. We zitten op dit moment in de groene tijd van het liturgische jaar. We hebben de weg van Jezus gevolgd van Advent tot en met Pinksteren. En nu is het aan ons, aan de gemeente van onze Heer, om vervuld met heilige Geest op weg te gaan. Groen is de kleur van de gemeente onderweg. Zoals iedere reis is het noodzakelijk dat we een doel hebben, of tenminste een richting. Een busreis naar Engeland wordt wat lastig als halverwege sommigen vinden dat Frankrijk ook mooi is of dat anderen toch liever naar Oostenrijk gaan. En ja, we kennen de wijze woorden dat het niet om het doel gaat, maar om de reis. Ik wil die uitspraak niet helemaal terzijde schuiven. Maar wanneer je samen reist dan is een doel of richting wel zo handig. En het doel dat wij als gemeente van Christus hebben, heeft ook enige urgentie, althans voor hen voor wie het leven ondragelijk is.

Het doel is het koninkrijk van God. We zijn op weg gezet naar een andere werkelijkheid, naar een wereld andersom. Zoals het volk Israël bevrijd werd uit het slavenhuis Egypte en op weg ging naar beloofd land, zo heeft Christus ons bevrijd en op weg gezet naar Gods koninkrijk. Hij heeft ons bevrijd uit onze onmogelijkheden. Hij heeft ons bevrijd van de gedachte dat we aan onszelf en de wetten van deze wereld zijn overgeleverd. Bevrijd uit het doemdenken, bevrijd ook uit machteloosheid. Hij heeft in tekenen laten zien hoe God de mens nabij wil zijn in liefde, hoe de God de mens wil doen opstaan in nieuw leven. Met nieuwe kracht, nieuwe ogen, nieuwe oren en een mond om te spreken voor je naaste. De Bijbel is het contract tussen God en mensen. Zo zou je het wellicht kunnen noemen. Maar dan niet een contract waarmee de mens hoopt door God beloond te worden met gezondheid en welvaart. Niet een contract die God als enige strohalm neerzet omdat ons iedere mens ontbreekt. Het contract maakt God en mensen partners op weg naar nieuwe toekomst. Een weg waarop wij leren hoe scheppend liefde is. Hoe wij in Gods naam elkaar nabij mogen zijn. Hoe wij handen en

voeten kunnen zijn van zijn liefde. Hoe wij daadwerkelijk lichaam mogen zijn van onze Heer, voor elkaar en voor de wereld. In ons mag de nieuwe morgen gloren waarin mensen elkaar niet ontbreken, maar in elkaars betrokkenheid God ontmoeten. Wanneer mensen in wanhoop hun laatste geld overmaken aan een tv-dominee met een fabeltje als laatste strohalm, dan wordt helaas een pijnlijk gegeven zichtbaar dat wij elkaar voortdurend ontbreken.

Wanneer God zijn volk in de woestijn zijn wetten geeft, geeft Hij het een keuze tussen vloek of zegen, dood of leven. En niet als straf of beloning uit zijn hand, maar als waarschuwing, als vurige oproep. We kunnen leven ten koste van elkaar of tot zegen van elkaar. Zijn wetten zijn gericht op een zegenrijk en voorspoedig leven. De rijkdom die we kunnen verwachten is de rijkdom van elkaars liefde. De liefde waarin we elkaars nood dragen, elkaars armoede, elkaars ziekte. Tegen de eenzaamheid en de pijn in weten dat je gedragen wordt door God, die zijn liefde laat zien in de aanwezigheid van je naaste. *Wij richten ons niet op de zichtbare dingen maar op de onzichtbare, want de zichtbare zijn tijdelijk, de onzichtbare eeuwig.*

In onze lezingen gaat het steeds om het doel, om Gods toekomst, om nieuwe werkelijkheid, om beloofd land. En welke weg daartoe leidt. En hoe belangrijk het is om eenheid te vinden. De weg moeten we gezamenlijk maken. Waar verdeeldheid heerst, daar worden we zwakker, daar wordt Gods Woord stiller. De Kerk is helaas ook verdeeld. Nou is het probleem niet dat de een gek is op wierook en de ander liever de handen in de lucht gooit. Vieren kan op verschillende manieren. Het probleem is groter, namelijk dat we het niet eens lijken te worden over het doel. Of althans verschillende beelden hebben hoe dat koninkrijk er uit ziet en vooral ook wie er deel aan zal hebben. Is er een oordeel? Wie zal ingaan? En gaandeweg vergeten we wel eens om de liefde te zijn waarin God zich wil laten zien, waarin Hij onder ons en tussen ons heilige ruimte wil scheppen waarin ieder mens kan opstaan, waarin ieder mens kan ademen, waarin ieder mens mag leven. Iedere uitsluiting op grond van door mensen gemaakte traditie is laster tegen de liefde van God, tegen de heilige Geest die ons met Pinksteren gegeven is. De Geest die ons elkaar laat verstaan, spreekt naar het hart.

Wat heeft dat verhaal van Jifta er nu mee te maken. Laat ik helder zijn. Het is een verhaal waar wij moeilijk mee uit de voeten kunnen vanwege het geweld. Het is in een tijd en cultuur geschreven die natuurlijk totaal anders is dan de onze. Je kunt het verhaal naast je neerleggen. Je kunt ook kijken hoe het nog tot ons kan spreken. Verrassen is de rol die Jifta krijgt in het grote verhaal van God met mensen. Hij, die de zoon is van vader Gilead en een hoer, verstoten door zijn broers, toch de Ammonieten weet te verslaan. Waarschijnlijk spreken we ook over een tijd waarin de stammen van Israël nog niet zo'n eenheid waren als wij zouden willen geloven. Pas onder David lijkt de onderlinge stammenstrijd te verdwijnen en wordt Israël meer eenheid.

De verhalen spreken tot mij enkel in overdrachtelijke zin. Het volk bereikt na de lange woestijnreis uiteindelijk het beloofde land. Overdrachtelijk is dat voor mij Gods toekomst, nieuwe werkelijkheid. We willen het omarmen, we willen het binnengaan. Maar er zijn obstakels, ook in onszelf. Machten en krachten die we moeten overwinnen. De Ammonieten staan voor mij voor zo'n macht. Het kan begeerte zijn, of het eigen ik, of ons ongelof. Hoe we het ook noemen, het moet overwonnen worden. Jifta wilde dit in eenheid, en hij vroeg om hulp, maar werd alleen gelaten in zijn strijd. Hij overwon desondanks.

Jezus leert ons een andere manier van strijden, strijden in liefde en dienstbaarheid. Zijn verwanten denken dat Hij zijn verstand verloren heeft en willen Hem desnoods met geweld meenemen. De schriftgeleerden uit Jeruzalem zeggen dat Hij bezeten is door de Beëlzebul en dat Hij dankzij de vorst der demonen demonen kan uitdrijven. Geen mens lijkt de weg die Jezus gaat te begrijpen. Geen mens lijkt de aanwezigheid van de Eeuwige te herkennen. Het is bedreigend. Hij zet teveel op het spel. Hij wijkt af van het gewone. En met alle macht proberen ze Hem terug te krijgen in de oude eenheid, de eenheid van zijn huis en zijn verwanten, de eenheid van het geloof zoals de schriftgeleerden die verkondigen. Jezus lijkt in hun ogen die eenheid op te blazen. Maar wat Hij doet is God present stellen, is spreken over zijn toekomst, is de liefde terugleggen in Gods Woord. Jezus komt in een tijd als die van Samuël, waar Gods Woord nauwelijks nog klonk en een visioen niet meer werd gezien. Jezus geeft het visioen terug. Het visioen van nieuwe toekomst tegen alle menselijke onmogelijkheid in. Hij is het vleesgeworden 'en toch'. En toch is er een weg naar een nieuwe morgen, een weg waarop de Eeuwige ons tegemoet komt.

Ik bleef vertrouwen, daardoor kon ik spreken.

Wij zijn een gemeente onderweg. De eenheid die wij zoeken is niet de eenheid van gewoonte, van traditie, noch de eenheid van familie of genen. Familiebanden worden niet opgeheven in ons geloof, maar we krijgen daarboven een nieuwe familieband. Broeders en zusters in gezindheid. Kinderen van Gods toekomst.

In de Naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen.